

ПВНЗ УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА
Кафедра журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри журналістики, реклами та
зв'язків з громадськістю
Копистинська І.М.
“31” серпня 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ЖУРНАЛІСТИКИ

Обов'язкова дисципліна

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА **«Реклама та зв'язки з громадськістю»**

Першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 061 Журналістика
галузі знань 06 Журналістика

Розробник: Копистинська І. М., завідувач кафедри, доцент, кандидат філологічних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю»

Протокол № 1 від “31” серпня 2018 року

1. ВСТУП

Мета дисципліни: ознайомлення студентів із загальними принципами та практикою професіонального спілкування журналістів, надання спеціальних знань про організацію та планування роботи редакції, формування умінь і навичок написання журналістських текстів у різних жанрах.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

- Здатність опанувати знання і розуміти предметну сферу та професійну діяльність
- Здатність до провадження безпечної діяльності
- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо
- Здатність організувати й проводити професійну діяльність у сфері соціальних комунікацій.
- Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми

Завдання: надати студентам знання про роботу журналістів, дати базові навички написання матеріалів для ЗМІ.

Програмові результати навчання, згідно з освітньо-професійною програмою:

- Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції
- Дотримуватися принципів і правил безпечної діяльності
- Практикувати спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
- Дотримуватися інтересів, поглядів співбесідника та аудиторії
- Використовувати стандарти професійної діяльності

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: фахові принципи, норми і правила роботи журналіста;

організацію роботи редакцій друкованих ЗМІ;

етичні засади роботи журналіста;

методи збору і обробки інформації;

критерії відбору новин;

вміти: збирати необхідну інформацію;

розрізняти жанри журналістських текстів;

відбирати інформаційні повідомлення для ЗМІ;

визначати основне повідомлення тексту.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Освітньо-професійна програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	освітньо-професійна програма «Реклама та зв'язки з громадськістю» за спеціальністю 061 Журналістика галузі знань 06 Журналістика	Обов'язкова	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	1-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання - індивідуально- творчі завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 1,5 год.	Перший рівень вищої освіти (бакалавр)	Лекції	
		18 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні <i>не передбачено</i>	
		Самостійна робота	
		24 год.	48 год.
		Вид контролю: Екзамен (30 год.)	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1,5:1

для заочної – 1: 4

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточне оцінювання студентів на семінарських заняттях здійснюється за чотирьох бальною шкалою, де «2» - незадовільно; «3» - задовільно; «4» - добре; «5» - відмінно. Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться у тестовій формі і оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС

Шкала в балах	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90-100 балів	5 «відмінно»	A
80-89 балів	4 «дуже добре»	B
65-79 балів	4 «добре»	C
55-64 бали	3 «задовільно»	D
50-54 бали	3 «достатньо»	E
35-49 балів	2 «незадовільно»	FX

1-34 бали	2 «неприйнятно»	F
-----------	-----------------	---

4.МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час навчання передбачені лекції із застосуванням мультимедійного проектора, розв'язування практичних завдань, аналіз текстів, створення текстів для ЗМІ. До засобів діагностики включаються опитування, робота на практичних заняттях, поточне тестування, оцінка за практичні завдання, оцінка за аналіз газет та написання текстових матеріалів, оцінювання екзамену.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1 Основні поняття про засоби масової інформації.

1. *Поняття про журналістику.* Визначення терміну «журналістика». Журналістика як професійна діяльність. Журналістика як наука. Журналістика як бізнес та історія сучасності. Журналістика у цифрову епоху.
2. *Поняття про ЗМІ.* Типи ЗМІ, їхні переваги та недоліки. Традиційні та новітні ЗМІ
3. *Функції ЗМІ.* Інформаційна, комунікативна, освітня, просвітницька, культурна, розважальна, мобілізаційна та інші функції ЗМІ.

Тема 2. Принципи, норми, правила у діяльності журналіста

1. *Основні принципи журналістики.* Професійні заповіді журналіста, прийняті Міжнародною Федерацією Журналістів у квітні 1954 року. Стандарти професії - фактичність, точність, чесність, об'єктивність, неупередженість, повнота і послідовність.
2. *Права журналіста.* Право журналіста на збір і розповсюдження інформації, право бути прийнятим посадовими особами, право перебувати на мітингах, в надзвичайних ситуаціях тощо. Право зберігати таємницю джерела. Право діяти законними методами.
3. *Обов'язки журналіста.* Обов'язок подавати правдиву інформацію, не перекручувати фактів, перевіряти інформацію, представлятися, не завдавати шкоди, спростовувати неправдиву інформацію, бути непідкупним.

Тема 3. Свобода слова як основа демократичного суспільства

1. *Поняття свободи слова.* Поняття про цензуру. Законодавче визначення цензури, статті та акти, які забороняють цензуру.
2. *Характеристика сучасної цензури в Україні.* Цензура тоталітарного і авторитарного суспільства: спільне та відмінне. Види сучасної цензури – тиск керівництва, податкові і пожежні перевірки, позбавлення ліцензії, залякування, погрози, фізичні розправи, вбивства.

Тема 4. Організація праці журналіста. Інструменти у роботі журналіста. Посади в редакції.

1. *Організація праці журналіста.* Складові роботи журналіста як основа діяльності. Збір інформації, редагування і розповсюдження. Властивості інформації. Вимоги до журналістської інформації. Цінність інформації
2. *Інструменти у роботі журналіста.* Диктофон, записник, ручка, камера. Правила використання записуючої техніки. Смартфон як новітній інструмент журналіста
3. *Посади в редакції.* Структура редакції. Структура газети. Посади у редакції. Засновник ЗМІ, головний редактор, відповідальний секретар, посади журналістів, редакційна колегія, планерка, літучка.

Тема 5. Жанри як комунікативні форми журналістики.

1. *Поняття жанру.* Визначення, жанроутворюючі ознаки, факт як основа тексту.
2. *Інформаційні жанри.* Телеграфний стиль. Хроніка, замітка, розширена замітка, репортаж, інтерв'ю, звіт
3. *Аналітичні жанри.* Стаття, кореспонденція, огляд, моніторинг, розслідування
4. *Художньо-публіцистичні жанри.* Есе, портрет, замальовка, нарис.
5. *Інші класифікації жанрів.* Жанри практичної журналістики за Т. Репковою. Жанри новинної публіцистики, жанри раціональної публіцистики, жанри емоційної публіцистики.

Тема 6. Джерела інформації, методи збору і обробки первинної інформації.

1. *Джерела інформації.* Реальна дійсність як джерело інформації для журналіста. Класифікація джерел. Людина як джерело. Предметно-речова галузь як джерело. Документ як джерело інформації.
2. *Методи збору і обробки первинної інформації.* Спостереження як метод збору інформації. Відкрите і приховане, включене і невключене, підготовлене і не підготовлене спостереження. Інтерв'ю як метод збору інформації. Вивчення документів як метод збору інформації. Експеримент як метод збору інформації.

Тема 7. Поняття про будову журналістських текстів

1. *Принципи побудови текстів.* Правило перевернутої піраміди, основне повідомлення. Принцип пісочного годинника. Принцип ромба, принцип логічного кільця. Принцип прямої піраміди.
2. *Правила наближення інтересів.* Правило географічного наближення. Правило географічного наближення. Правило специфічних інтересів. Правило емоційного наближення. Рідкість фактів. Популярність.

Тема 8. Інформаційний простір України та Прикарпаття.

1. *Поняття про інформаційний простір та його складові.* Хто володіє ЗМІ в Україні
2. *ЗМІ Прикарпаття.* Карта медіа власності.

Тема 9. Основи медіа грамотності

1. *Поняття про медіа грамотність.* Поняття про інформування і пропаганду. Спільне і відмінне. Поняття про маніпулювання інформацією.
2. *Поняття про фейки.* Ознаки фейків. Способи визначення фейків.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		Л	п	Лаб	Інд	с.р.		Л	П	Лаб	Інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Тема 1. Основні поняття про засоби масової інформації. Журналістика у цифрову епоху	5	2	2	0	0	1	5	1	0	0	0	4	
Тема 2. Принципи, норми, правила у діяльності журналіста	7	2	2	0	0	3	7	1	0	0	0	6	
Тема 3. Свобода слова як основа демократичного суспільства	3	2	0	0	0	1	6	0	0	0	0	6	
Тема 4. Організація праці журналіста. Інструменти у роботі журналіста. Посади в редакції	10	2	2	0	0	4	6	0	0	0	0	6	
Тема 5. Жанри як комунікативні форми журналістики	6	2	2	0	0	2	6	0	0	0	0	6	
Тема 6. Джерела інформації. Методи збору і обробки первинної інформації	6	2	2	0	0	2	7	1	0	0	0	6	
Тема 7. Поняття про будову журналістських текстів	8	2	2	0	0	2	7	1	0	0	0	6	
Тема 8. Інформаційний простір України та Прикарпаття	6	2	2	0	0	2	10	0	2	0	0	8	
Тема 9. Основи медіа грамотності.	6	2	2	0	0	2	6	0	0	0	0	6	
Підсумкове заняття. Студентські матеріали. К. Р.	6	0	2	0	0	4	0	0	0	0	0	0	
Усього годин	60	18	18	0	0	24	60	4	2	0	0	54	
ПК Екзамен	90					30	90					30	

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Світ ЗМІ: типологія та відмінності. Ігри «Газета», «Газетний кіоск», „Плюси та мінуси різних типів ЗМІ”.	2
2	Принципи і норми у роботі журналіста. Етичні засади роботи журналіста	2
3	Основи роботи, інструментарій журналіста. Структура редакції.	2

4	Жанри як комунікативні форми журналістики	2
5	Джерела інформації і робота з ними Методи збору і обробки первинної інформації. Завдання „Знайди інформацію”	2
6	Правила написання журналістських текстів: Основне повідомлення. Принцип перевернутої піраміди, прямої піраміди, ромба, кільця, пісочного годинника. Принципи наближення за різними ознаками.	2
7	Інформаційний простір України та Прикарпаття	2
8	Основи медіа грамотності.	2
9	Підсумкове заняття. К. р.	2
Разом		18

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Аналітично-пошукове завдання „Аналіз газети”:

Проаналізувати 10 публікацій зі свіжого номеру газети щодо жанру, використаних джерел інформації, методів збору інформації, правил наближення інтересів, використання правила перевернутої піраміди, прямої піраміди, кільця, ромба

2. Створення власного матеріалу

Створити матеріали про життя університету (мінімум два) або на тему, яка цікавить студентську молодь. Розмістити в університетській газеті або в Інтернет (он-лайн видання / соцмережа/ сторінка університету / сторінка групи)

8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Аньєс І.В. Підручник із журналістики. Пишемо для газет /пер.з фр. А.Андрусика К.: ВД Києво-Могилянська академія», 2013.- 544с.
2. Ботнер Ю. Журналістська майстерність: навч. посіб. Т.: Навч.кн.-Богдан, 2013.- 232с.
3. Буше Ж.-Д. Репортаж у друкованій пресі : Пер. з франц. / Ж.-Д. Буше. - К., 2003. – 87 с.
4. Вайшенберг Зігфрід. Новинна журналістика: Навчальний посібник / За загал. ред. В. Ф. Іванова. / Зігфрід Вайшенберг. – К. : Академія Української преси, 2004. – 262 с.
5. Ворошилов В. В. Журналістика : Учебник / В. В. Ворошилов – СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2002.
6. Гід журналіста. – Упоряд. Лазарева А., ред. С. Таран. – К. : ІМІ. – 2003. – 124 с.
7. Жадько В.О. Журналістика та основи редакторської майстерності: навч. посіб. / В. О. Жадько. - К. : Знання, 2012.-271с.
8. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості : Підручник / Здоровега В. – Львів: ПАІС, 2004. – 268 с.
9. Іванов В.Ф., Сердюк В. Є. Журналістська етика : Підручн. – Передм. В. П. Мостового. – 2-ге вид, випр. – К. : Вища школа 2007. – 231 с.
10. Іванов В.Ф., Штурхецький С.В. Практикум із журналістської етики. К.: Київ.ун-т, 2011.- 431с
11. Карпенко В. Журналістика : Основи професійної комунікації: Навчальний посібник для вузів / Віталій Карпенко – К. : Нора-прінт, 2002. – 348 с.

12. Ким М. Н. Журналистика: методология профессионального творчества / М. Н. Ким – СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2004 – 496 с.
13. Лукина Мария. Технология інтерв'ю / Мария Лукина. – М. : Аспект Пресс, 2003.
14. Михайлин І. Л. Основи журналістики : Підручник / Михайлин І. Л. – К. : ЦУЛ, 2011.
15. Москаленко А. З. Теорія журналістики : Навч. посібн. / Москаленко А. З. – К. : Експрес-об'ява, 2003. – 334 с.
16. Українське законодавство : засоби масової інформації. – Київ : IREX Медіа, 2004. – 368.
17. Тертычный А. Расследовательская журналистика. – М. : Аспект-Пресс, 2002. – 220 с.
18. Техніка інтерв'ю. – К., 2003.
19. Техніка репортажу. – К., 2003

Допоміжна

20. Еверет Д. Учебный посібник репортера / Еверет Д. – К. : Index Промедіа, 1999. – 23 с.
21. Животко А. Історія української преси / Упор. та прим. М. Тимошик. – К. : Наша культура і наука, 1999. – 368 с.
22. Лазутина Г. Основы творческой деятельности журналиста: Учебник для вузов. Лазутина Г. – М. : Аспект-Пресс, 2004. – 240 с.
23. Михайлин І. Історія української журналістики. Період становлення: від журналістики в Україні до української журналістики : Підручник для вищої школи / Михайлин І. – Х. : Прапор, 2005. – 320 с.
24. Моисеев В. Журналистика и журналисты. – К. : Дакор, 2002. – 400 с.
25. Рэндалл Д. Универсальный журналист : Пер. с англ. А. Порьяза, под ред. В. Харитоновой / Рэндалл Д. – Вел. Новг., СПб, 1999.
26. Справочник для журналистов Стран центральной и восточной Европы. – М. : Права человека, 1998.
27. Тертычный А. Жанры периодической печати : Учебное пособие для вузов / Тертычный А. – М. : Аспект-Пресс, 2000. – 312 с.
28. Щоденна робота журналіста. – К. : Інститут масової інформації, 1999

Електронні книги:

1. Животко А. Історія української преси. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1584072022064/zhurnalistika/istoriya_ukrayinskoyi_presi
2. Михайлин І. Л. Основи журналістики. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1584072024050/zhurnalistika/osnovi_zhurnalistiki
3. Приступенко Т. О. Теорія журналістики. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1584072018993/zhurnalistika/teoriya_zhurnalistiki.

4. Лазутина Г. Основы творческой деятельности журналиста. – Режим доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Gurn/lazut2/index.php
5. Коппероуд Р., Нельсон Р. Как преподносить новости. – Режим доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Gurn/kopper/index.php
6. Аграновский В. Вторая Древнейшая. Беседы о журналистике. – Режим доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Gurn/Agran/index.php
7. Лукина М. Технология интервью. – Режим доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Gurn/Lyk/index.php
8. Рэндалл Д. Универсальный журналист. – Режим доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Gurn/Rendall/index.php
9. Журналістика даних: Посібник. – Режим доступа: <http://texty.org.ua/pg/book/newsmaker/read/40161>
10. Е.В. Черникова Основы творческой деятельности журналиста. – Режим доступа: http://vk.com/doc44871087_318176998?hash=eefa29dfe90da10c3c&dl=824fcf9d9223143842
11. А.В. Колесниченко Настольная книга журналиста. – Режим доступа: http://vk.com/doc44871087_318173261?hash=3f8f472de216b8a2e7&dl=ffa790eccdd30f55ea
12. Леонид Бершидский Ремесло. – Режим доступа: http://slon.ru/books/zhurnalistika_delo_ne_dlya_zavistlivykh-970135.xhtml

9. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://osvita.mediasapiens.ua> - Проект MediaSapiens з розуміння медіа
2. <http://www.telekritika.ua/> - Телекритика
3. <http://www.cje.org.ua> – Комісія з журналістської етики офіційний сайт
4. <http://nmpu.org.ua> – незалежна медіа-профспілка України
5. <http://nsju.org> – Національна спілка журналістів України
6. <https://stopcensorship.wordpress.com>
7. <http://kgu-journalist.ucoz.ru/load/1> - книги
8. mymedia.org.ua – програма розв'язку незалежних ЗМІ
9. www.aup.com.ua - Академія Української Преси
10. <http://medialaw.org.ua> - Інститут Медіа Права
11. <http://www.irrp.org.ua/> - **Інститут розвитку регіональної преси – ІРРП**
12. <http://irex.mocotms.com/> - дистанційний навчальний курс „Медіаграмотність для громадян”
13. <https://www.facebook.com/mediauniversity/> - Університет медіаграмотності
14. <http://medialab.online/> - освітньо-аналітичний портал про медіа
15. <http://lvivmediaforum.com/> - Сайт Львівського медіа-форуму
16. <http://imi.org.ua/> - Інститут масової інформації
17. <http://www.acmu.com.ua/> - Асоціація корпоративних медіа України

18. <http://www.redactor.in.ua> – інформаційний портал для редакторів друкованих та цифрових ЗМІ
19. **www.uapp.org** - Українська асоціація видавців періодичної преси
20. <http://www.prostir-monitor.org/> - медіа-моніторинг